

Medeltida kulturlager i Koppardosan 4

Strandnära stadsbebyggelse

Arkeologisk förundersökning

Fornlämning Sigtuna 195:1
Kvarteret Koppardosan 4
Sigtuna församling
Sigtuna kommun
Uppland

Jonas Ros

Medeltida kulturlager i Koppardosan 4

Strandnära bebyggelse

Arkeologisk förundersökning

Fornlämning Sigtuna 195:1
Kvarteret Koppardosan 4
Sigtuna församling
Sigtuna kommun
Uppland

Jonas Ros

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård
Stora gatan 41, 722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
Fax: 021-14 52 20
E-post: info@kmmd.se

© Stiftelsen Kulturmiljövård 2014

Omslagsfoto: Den arkeologiska undersökningen gjordes intill det gula huset i kvarteret Koppardosan 4 invid Strandvägen. I bakgrunden ses Mälaren. Fotograferat från norr av Jonas Ros.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2012/02954.

ISBN: 978-91-7453-387-3

Tryck: Just Nu, Västerås 2014.

Innehåll

Sammanfattning.....	5
Inledning.....	5
Topografi, fornlämningsmiljö och tidigare undersökningar i närlheten	5
Metod och genomförande	6
Undersökningsresultat och tolkningar.....	8
Utvärdering	12
Referenser.....	13
Internet	13
Litteratur.....	13
Tekniska och administrativa uppgifter	14
BILAGOR	15
Bilaga 1. Sektionsritning 2	15
Bilaga 2. Sektionsritning 1	16
Bilaga 3. Fyndtabell.....	18

Figur 1. Undersökningsplatsens läge markerat med en ring. Utdrag ur Digitala fastighetskartan.
Sigtuna stad fornlämning 195:1 är markerad med grå färg. Skala 1:10 000.

Sammanfattning

Stiftelsen Kulturmiljövård gjorde under februari 2014 en arkeologisk undersökning i kvarteret Koppardosan i Sigtuna. Undersökningen gjordes med anledning av att det schaktades för fuktisolering och rivning av en trappa intill ett hus. Schakt togs upp längs med två av väggarna. Det framkom kulturlager som dateras till tidig medeltid och till 1600–1900-tal. Undersökningen berörde delar av två tidigmedeltida stadsgårdar som sträckte sig ned mot Mälaren. Undersökningen visar att aktiviteten på platsen succesivt över tid har expanderat i riktning ned mot Mälaren vilket hänger samman med landhöjningen.

Inledning

Stiftelsen Kulturmiljövård gjorde under februari 2014 en arkeologisk undersökning i kvarteret Koppardosan 4 i Sigtuna. Undersökningsområdet var beläget på den södra sidan av Stora gatan (Figur 1, 2 och 3). Undersökningen gjordes med anledning av att det schaktades för fuktisolering och rivning av en trappa intill ett hus. Schakt togs upp längs med två av husets väggar (figur 2 och 3–5). Arbetet blev brådskande till följd av att det hade börjat schaktats utan att arkeolog var närvarande.

Det upprättades sektioner över de uppkomna schaktväggarna. Rapporten är disponerad på så sätt att samtliga dokumenterade sektioner redovisas i bilaga 1 och 2 och i texten redovisas ett utsnitt ur en av dessa sektioner. Förundersökningen genomfördes av Jonas Ros som också sammanställde rapporten.

Topografi, fornlämningsmiljö och tidigare undersökningar i närheten

Staden Sigtuna är belägen invid Mälaren. Staden är uppbyggd med tomter på ömse sidor av Stora Gatan som har en S-form. De senvikingatida/tidigmedeltida tomterna längs med Stora gatan hade ofta en bredd på 7–8 meter och de var drygt 30 meter långa. Tomternas kortsida var vänd mot gatan. På den norra sidan av gatan, i kvarteret Trädgårdsmästaren, har arkeologiska undersökningar visat att bebyggelsen på tomterna kan indelas i olika zoner med olika funktioner. Antalet hus på tomterna kunde variera något, men en bestämd bebyggelsestruktur kunde påvisa. Närmast gatan fanns en bod, zon 1 avsedd för marknadsmässig handel och hantverk, där bakom fanns ett förvaringshus, zon 2. Bakom detta hus fanns en byggnad som hade funktion som kök, zon 3, och längre in på tomten fanns en hallbyggnad, zon 4, som primärt hade social funktion. Under 1100-talet expanderade tomterna och mindre hus uppfördes då längst bak på tomterna. På den södra sidan av Stora gatan har det funnits tomter med en likande bebyggelsestruktur som på den norra sidan av gatan. Arkeologiska undersökningar visar att Sigtuna anlades ca 980 e.Kr. (se t.ex. Douglas 1978; Tesch 1990; Petterson 1995; Ros 2009; Wikström 2011).

Det har tidigare gjorts arkeologiska undersökningar i kvarteret Koppardosan. I kvarteret Koppardosan 2 har det påträffats tunna högmedeltida kulturlager. I kvarteret Koppardosan 3 har det undersöks delar av en härd som minst funnits i två skeden, härdens tolkning representerar det tredje huset från gatan, motsvarande ”köket” i zon 3. Vid en annan underökning i Koppardosan 3 påträffades lämningar av flera olika hus. Fynden visar på en datering till 1000–1100-tal. Bebyggelsen tolkas visa att där har funnits en stadsgård som uppvisar likheter med de tomter som undersöktes i kvarteret Trädgårdsmästaren i Sigtuna (Wikström 2009).

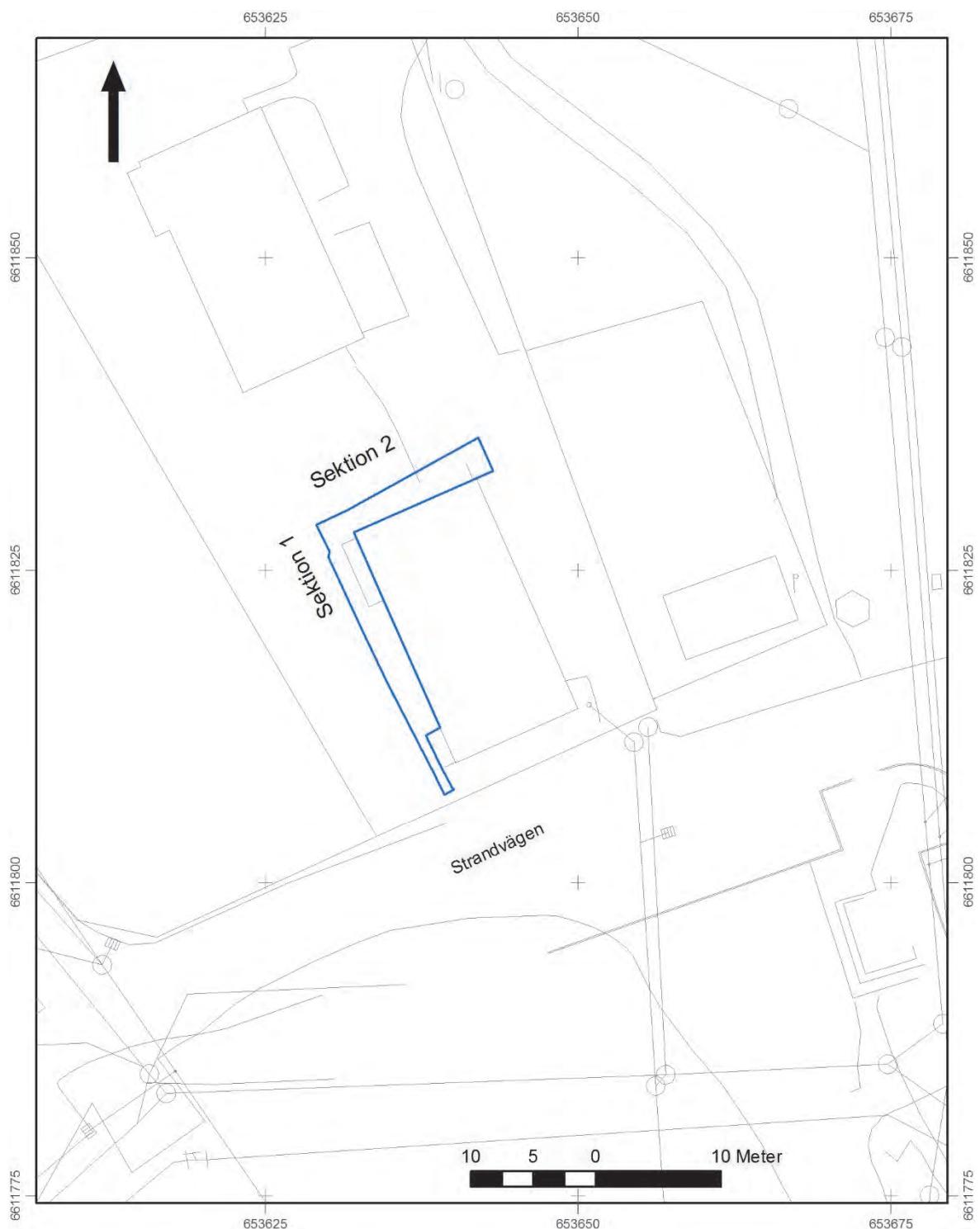
I samband med att husen i Koppardosan 4 byggdes på 1950-talet gjordes en arkeologisk kontroll. Bedömningen gjordes då att inga kulturlager fanns på platsen, endast påförd jord konstaterades. Senare arkeologiska undersökningar, år 2004, visar dock att det finns kulturlager strax norr om det nu aktuella undersökningsområdet (SR 37 i Douglas 1978 s. 33; Wikström 2004 och där anf. litt.).

Metod och genomförande

Schaktningen längs med den västra sidan av huset hade påbörjats utan närvaro av arkeolog. Schaktningsarbetet avbröts och arbetet fortsatte med arkeolog närvarande. I samband med att det befintliga huset uppfördes hade det schaktats bort kulturlager utanför husets väggar. Befintliga frischakt längs med den västra och norra husväggen tömdes med hjälp av grävmaskin på omrörda fyllnadsmassor. I schaktväggarna framkom orörda kulturlager somrensades fram. Kulturlagren dokumenterades genom sektionsritning i skala 1:20. Fynd insamlades från lager. Sektionernas lägen prickades in manuellt på en planritning.

Figur 2. Det schaktades för dränering på den vänstra och hitre delen av det gula huset. Till höger ses Mälaren. Fotograferat från nordväst av Jonas Ros.

Figur 3. Översikt som visar undersökningsområdet. Den blå rektangeln visar urschaktade ytor. Lägena för sektion 1 och 2 är markerade. Utdrag ur den Kommunala bakgrundskartan. Skala 1:500.

Figur 4. Översikt över schaktet där sektion 2 (se bilaga 1) upprättades på den norra sidan av huset. Fotograferat från väster av Jimmy Abrahamsson, Svensk Entreprenadteknik SET AB.

Figur 5. Översikt över schaktet, med sektion 1 (se bilaga 2), på den västra sidan av huset. Fotograferat från norr av Jimmy Abrahamsson, Svensk Entreprenadteknik SET AB.

Undersökningsresultat och tolkningar

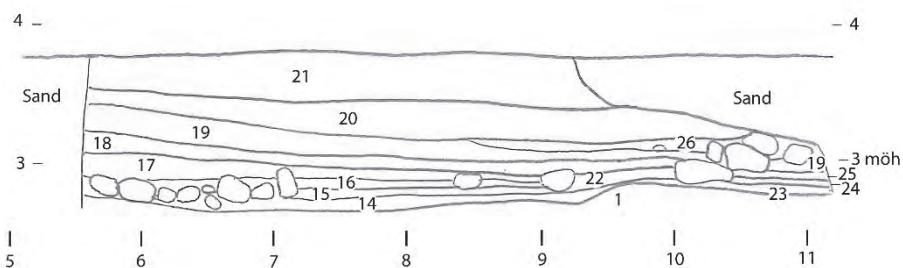
Det upprättades två sektioner, en på den västra (sektion 1, se figur 3 och 5), och den andra på den norra sidan av huset (sektion 2, se figur 3–4). Samtliga dokumenterade sektioner redovisas i bilaga 1 och 2. Kulturlagret hade en tjocklek av 0,1–0,8 meter. Tjockast var kulturlagret längst i norr, på platsen för sektion 2. Totalt dokumenterades 32 meter kulturlager genom sektionsritning.

Passage mellan två tomter

Sektion 1 (figur 3 och 5 samt bilaga 2) bedöms vara upprättad i en passage mellan två olika tomter. Sektion 2 berör delar av ett bebyggelseläge på en tomt samt delar av passagen som dokumenterades i sektion 1 (figur 3 och 4 samt bilaga 1 och figur 6, se bilaga 3 för lagerbeskrivningar). Ett tomtgränsdike har antagligen funnits inom sträckningen av sektion 2 någonstans mellan 2,5–5,5 meter.

Huslämningar

I sektion 2 dokumenterade delar av en relativt välbevarad syllstensrad tillhörande ett tidigmedeltida hus. I sektion 2 ses mellan 5,5–7,2 meter och 9–9,3 meter syllstenar tillhörande detta hus (se figur 3, 6 och bilaga 1). Vid 10–10,4 meter ses en sten som representerar husets östra vägg. Vid 10,2–11 meter ses fyra syllstenar som representerar läget för östväggar i andra, yngre, hus. Husens västväggar har legat någonstans i sektionen mellan 2,5–5,5 meter, och tomtgränsen har legat väster om västväggarna.

Figur 6. Del av sektion 2 sedd från söder. Mellan 5,5–7,2 meter och 9–9,3 meter ses syllstenar tillhörande ett hus. Vid 10–10,4 meter ses en sten som representerar husets östra vägg. Vid 10,2–11 meter ses fyra syllstenar som representerar läget för östväggar i andra, yngre, hus. Husens västväggar har legat någonstans på platsen för sektionen mellan 2,5–5,5 meter, och tomtgränsen har legat väster om västväggarna. Lager 21 är påfört och lagren därunder är avsatta. Se bilaga 2 för lagerbeskrivningar. Skala 1:40. Ritning Jonas Ros.

Transgression

I sektion 1 ses alltså olika lager som bedöms ha tillkommit i en passage. Mellan 0,8–8,8 meter framkom lager 3 (se bilaga 2) som konstaterades avvika i karaktären i jämförelse med de övriga lagren. Detta bedömdes preliminärt var ett strandavslatt lager. Anders Wikström, som besökte undersökningen, påpekade att detta sannolikt är ett transgressionslager, d.v.s. ett svämlager som tillkommit i samband med en förskjutning av strandlinjen upp mot land under 1100-talet. Transgressionslager har tidigare påträffats vid undersökningar i samma kvarter strax norr om undersökningsområdet (Wikström 2004 och Wikström muntlig uppgift).

Fasindelning

Med syfte att strukturera dokumentationen har kulturlagren som dokumenterades i de två sektionerna hypotetiskt indelats i fem bebyggelsefasar. Alla lager kommer inte att redovisas. Tack vare fynd i lagren ovanför lager 3 så kan vi följa hur stadsgården har expanderat ned mot vattnet.

Fas 1

Lager 3 i sektion 1 (se bilaga 2) tillkom och detta lager representerar transgressionen under 1100-talet.

Datering och aktiviteter: Fasen dateras genom transgressionen till 1100-talet.

Fas 2

Under denna fas avsätts lager 13, 14 och 15 på platsen för sektion 2 (se bilaga 1) och lager 2 i sektion 1 (se bilaga 2) och 2. Samt lager 7 och 8 i sektion 1.

Datering och aktiviteter:

I lager 15 i sektion 2 fanns bränd lera som kan vara del av en ugn som användes vid smide. Ett fynd som kan vara del av en ugnsfodring (fnr 20) och slagg (fnr 21) tillvaratogs. Fynden berättar om smidesaktivitet nära vattnet. I lager 14 påträffades en skärva äldre svartgods (fnr 17).

I lager 13 i sektion 2 fanns det stort inslag av små bitar obrända kalkstenar. Två bitar obränd kalk (fnr 22) och en fossil (23) tillvaratogs. Kalken kan ha använts som ballast i en båt och kalkstenarna kan därefter ha dumpats nära vattnet. Därefter kan båten ha lastats med tunga varor, t.ex. järn, för transport från Sigtuna. En annan möjlighet är att kalkstenar har transporterats till Sigtuna för att brännas till kalkbruk för att användas vid uppförande av en stenbyggnad, t.ex. en kyrka. Kalken antas komma från Gotland eller Öland. De små kalkstenarna kan ha tappats vid avlastning av ett parti större kalkstenar.

Fas 3

Lager 6 avsätts på platsen för sektion 1 (se bilaga 2). På platsen för sektion 2 uppförs ett hus och lager 16 representerar golvet och lager 17 avsätts i huset (se bilaga 1 och figur 6).

Datering och aktiviteter: I lager 6 påträffades smidesslagg (fnr 19) och delar till en ugnsvägg (fnr 18) vilket visar på smidesverksamhet på tomten nära vattnet. I lager 6 påträffades en bit hornspill (fnr 1) och en avsågad *metapodie* (fnr 3), d.v.s. ett mellanfotsben från en ko. Metapodier är en typ av hantverksavfall som bl.a. användes vid kamproduktion. Denna typ av avfall var vanligt under 1200-talet. Lager 6 sträcker sig fram till ungefär 6 meter i sektion 1 och lagret representerar antagligen aktivitet under 1200-talet.

Fas 4

Lager 9 i sektion 1 avsätts (se bilaga 2), detta lager representerar aktiviteter på stadsgården och visar att gården expanderade ned mot vattnet. I sektion 2 avsätts lager 18 (se bilaga 1) som antagligen representerar ett hus.

Datering och aktiviteter: I lager 18 påträffades en skärva äldre svartgods (fnr 5). I lager 9 påträffades en mindre keramikskärva äldre rödgods (fnr 7) och det är enligt muntlig uppgift från professor Mats Roslund Bryggiegods från Sydkandinavien eller Belgien/Holland. Keramiken dateras till 1200–1300-tal. I lager 9 påträffades även en skärva yngre svartgods (fnr 14), en keramiktyp som dateras till 1100–1300-tal. Mest troligt är att lager 9 avsattes under 1200-talet. Lager 9 sträcker sig ned till 17,2 meter och representerar aktivitet under den tiden.

I sektion 2 vid 10,2–11 meter ses syllstenar som eventuellt representerar läget för östväggar i andra, yngre, hus. Det är dock oklart vad dessa stenar representerar.

Fas 5

På platsen för sektion 1 tillkom lager 10 (se bilaga 2). I lager 10 ses vid 18,5–21 meter stenar som påförs och syftet var antagligen att höja marknivån och skapa en dränerande och hårdgörande yta nära vattnet. På platsen för sektion 2 (se bilaga 1) tillkom lager 19.

Datering: I lager 10 påträffades delar till kritpipor (fnr 11 och 12) och yngre rödgods med piplerdekor (fnr 7, 9 och 10) vilket daterar lagret till 1600–1700-talet. I lagret påträffades också fajans med blå dekor (fnr 8) som dateras till 1900-tal. I toppen av lagret, vid 18,4 meter, påträffades del av ett dricksglas som bedömdes vara från 1900-talet, fyndet tillvaratogs inte. Fynden visar att lagret har inslag av fynd från 1600–1900-tal.

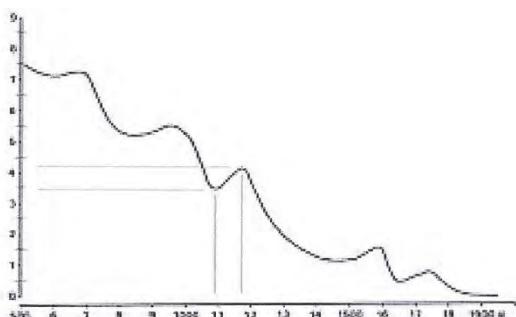
Lager 11 och 21 har antagligen påförts i samband med att det befintliga huset uppfördes.
Lager 20 är antagligen också påfört.

Utvärdering

Undersökningsområdet är beläget på den södra sidan av Stora gatan. Det framkom kulturlager i båda av de uppkomna schaktväggarna. Undersökningen visar att det sannolikt har funnits två tidigmedeltida tomter inom undersökningsområdet. Tomterna har antagligen ursprungligen sträckt sig från Stora gatan i riktning ned mot Mälaren. Det har sannolikt funnit tomter som uppvisar likheter med tomterna i kvarteret Trädgårdsmästaren på den södra sidan av Stora gatan i kvarteret Koppardosan. Men tomterna som undersöktes i Trädgårdsmästaren var endast drygt 30 meter långa från gatanräknat. Det är ca 72 meter från nuvarande Stora gatan till huslämningarna som dokumenterades i sektion 2. Enligt den äldsta kartan över Sigtuna från år 1636 sträckte sig tomterna från Stora gatan ned till vattnet. Vi kan inte utesluta möjligheten att dessa tomter var avstyckade under hög- och senmedeltiden och att de senare har sammanslagits till långdragna tomter från Stora gatan ned till vattnet.

Det påträffades ett lager (3) som bedöms ha tillkommit i samband med transgressionen under 1100-talet. Det etablerades bebyggelse inom undersökningsområdet under tidig medeltid, det första huset antas ha uppförts på denna plats under 1200-talet. Därefter har stadsbebyggelsen succesivt expanderat i riktning ned mot Mälaren vilket hänger samman med landhöjningen.

I samband med en undersökning 2004 norr om undersökningsområdet påträffades det kulturlager. Där framkom bl.a. ett poröst sandigt lager som överlade ett avsatt lager. Det sandiga lagret tolkas representera en transgression, d.v.s. en förskjutning av strandlinjen upp på land. (Wikström 2004 och muntlig uppgift Wikström). Enligt Björn Ambrosiani inföll en transgression under 1100-talet. Enligt strandforskningskurvan återfinns transgressionen mellan 2,4–3,8 meter över havet i höjdsystemet RAK 1900. Den beräkningen baserar sig dock på en isobas för Stockholm. För Sigtuna skall värdet höjas 7–8% (Ambrosiani 1982). Anders Wikström har omarbetat Ambrosianis strandforskningskurva för Stockholm och visar strandforskningskurven för Sigtuna (se figur 6). Arkeologiska undersökningar i Långgränd 1995–96 och kvarteret Professorn 2 och 4 i Sigtuna visar att transgressionen befinner sig på en nivå av ca 2,4–3,8 meter över havet (Wikström 2004). I samband med den här gjorda undersökningen kan det konstateras att det sannolika transgressionslagret (lager 3) återfinns på en nivå av ca 2,72–2,92 meter över havet i höjdsystemet RH 2000. Höjdsystemet RAK 1900, även kallat RH 00, är ett äldre höjdsystem och RH 2000 är yngre (Lantmäteriet.se 2014). I Sigtuna skall RH 2000 värdet minskas med 0,574 för att få fram värdet för höjdvärdet för RAK 1900 (Sigtuna.se 2014). Det betyder att höden för svämlagret vid undersökningen ligger mellan 2,15–2,35 meter över havet i höjdsystemet RAK 1900. Trots att den arkeologiska undersökningen endast omfattade sektionsritning så gav den ny kunskap om den tidigmedeltida staden Sigtuna.

Figur 6. Strandforskningskurva för Sigtuna. (Ursprungligen efter Ambrosiani 1982, omarbetad av Wikström. Efter Wikström 2004).

Referenser

Muntliga uppgifter

Mats Roslund, professor, Lunds universitet, den 7/2 2014.

Anders Wikström, tidigare arkeolog vid Sigtuna Museum, den 7/2 2014.

Internet

Lantmäteriet, Höjdsystem, se: <http://www.lantmateriet.se/sv/Kartor-och-geografisk-information/GPS-och-geodetisk-matning/Referenssystem/Hojdsystem/> Hämtad 2014-12-05

Sigtuna. Nytt höjdsystem från 4 februari 2014, se:
http://www.sigtuna.se/sv/s_Nyhetsarkiv/Nytt-hojdsystem-fran-den-4-februari/
Hämtad 2014-12-05

Litteratur

Ambrosian, B. 1982. Mälardärden och landhöjningen. *Bebygelsehistorisk tidskrift* nr 3, 1982.

Douglas, M. 1978. *Sigtuna*. Riksantikvarieämbetet och Statens Historiska Museer. Medeltidsstaden, rapport 6. Stockholm.

Petterson, B. 1995. Stratigraphic analysis and settlement stratigraphy in Early Medieval Sigtuna. *Laborativ Arkeologi. Journal of Nordic Archaeological Science*. 1995. Nr 8. Stockholm, 65–77.

Ros, J. 2009. *Stad och gård. Sigtuna under sen vikingatid och tidig medeltid*. OPIA 45. Uppsala.

Tesch, S. 1990. Stad och stadsplan. *Makt och människor i kungens Sigtuna. Sigtunautgrävningen 1988–1990*. Sigtuna

Wikström, A. 2004. *Koppardosan 4*. Meddelanden och rapporter från Sigtuna Museum nr 18. Sigtuna.

Wikström, A. 2009. *Koppardosan 2 & 3, Sigtuna 1995, 1999 & 2007*. Meddelanden och rapporter från Sigtuna museum nr 36.

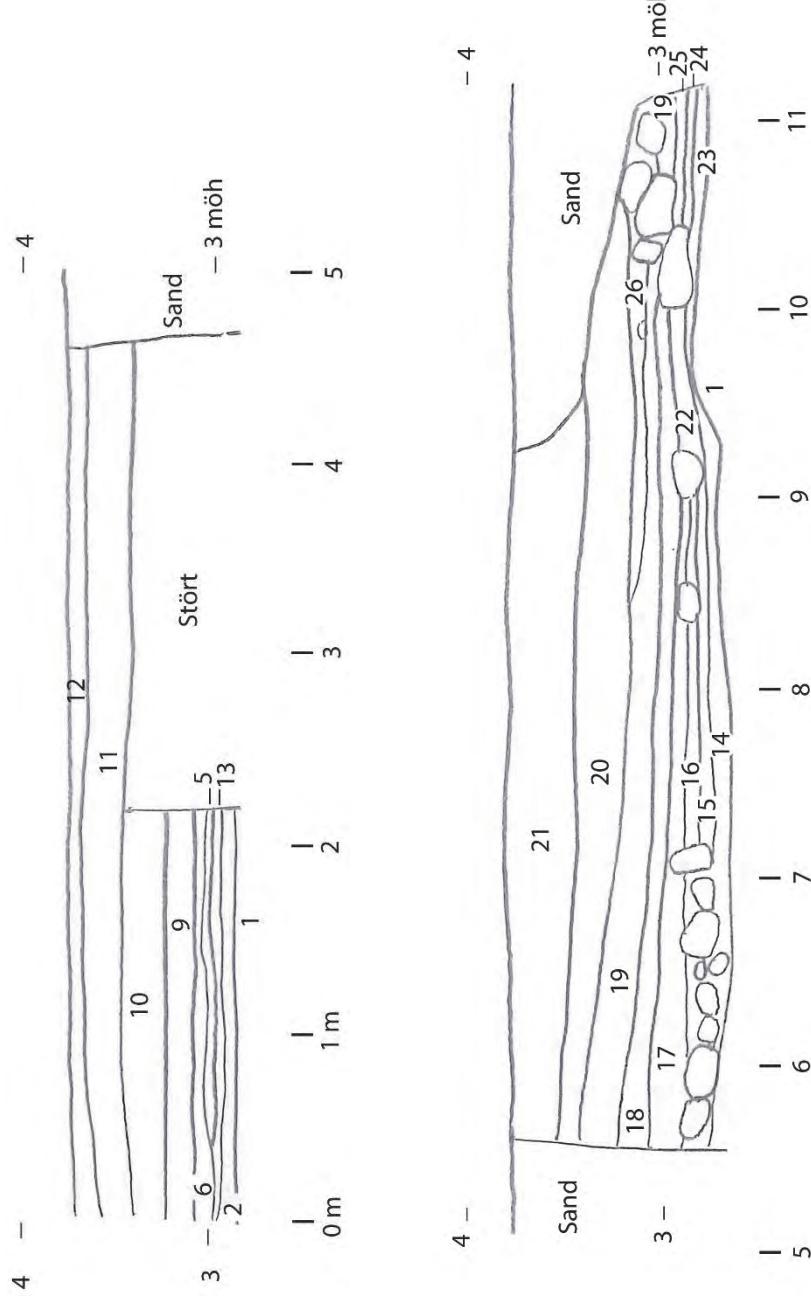
Wikström, A. (Red.) 2011. *Fem stadsgårdar – arkeologisk undersökning i kr. Trädgårdsmästaren 9 & 10 i Sigtuna 1988–90*. Meddelanden och Rapporter från Sigtuna museum, nr 52. Sigtuna.

Tekniska och administrativa uppgifter

<i>KM projekt nr:</i>	KM14011
<i>Länsstyrelsen dnr, beslutsdatum:</i>	4311-4246-2014, 2014-02-05
<i>Undersökningsperiod:</i>	6–7/2 2014
<i>Exploateringyta:</i>	32 löpmeter
<i>Personal:</i>	Jonas Ros
<i>Belägenhet:</i>	Sigtuna stad, kv. Koppardosan 4, Sigtuna församling, Sigtuna kommun, Stockholms län, Uppland
<i>Koordinatsystem:</i>	Sweref 99 TM
<i>Koordinater:</i>	X 653639,21, Y 6611807,22
<i>Höjdsystem:</i>	RH 2000
<i>Inmätningssmetod:</i>	Manuellt från befintlig bebyggelse
<i>Dokumentationshandlingar:</i>	Fem sektionsritningar i A3 format och digitala fotografier förvaras på KM i väntan på beslut om fyndfördelning
<i>Fynd:</i>	Fynden F1–26 förvaras på KM i väntan på beslut om fyndfördelning.

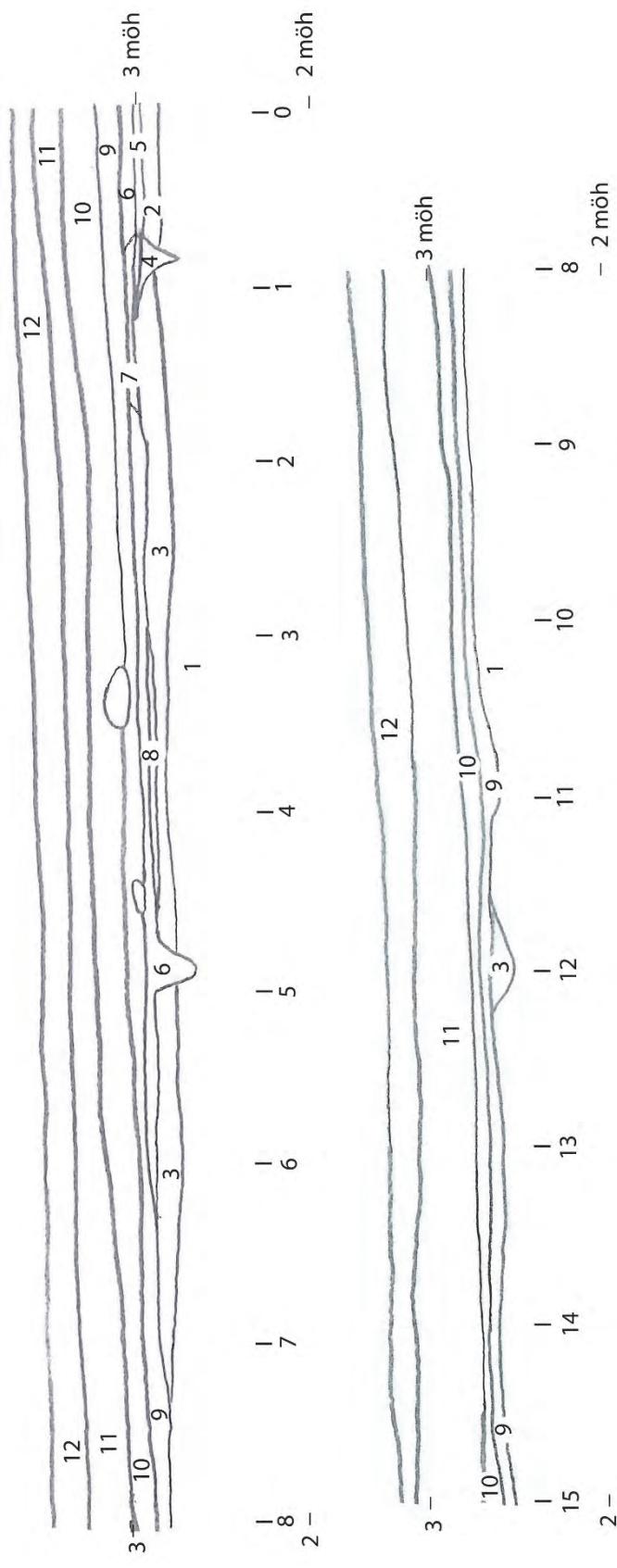
BILAGOR

Bilaga 1. Sektionsritning 2

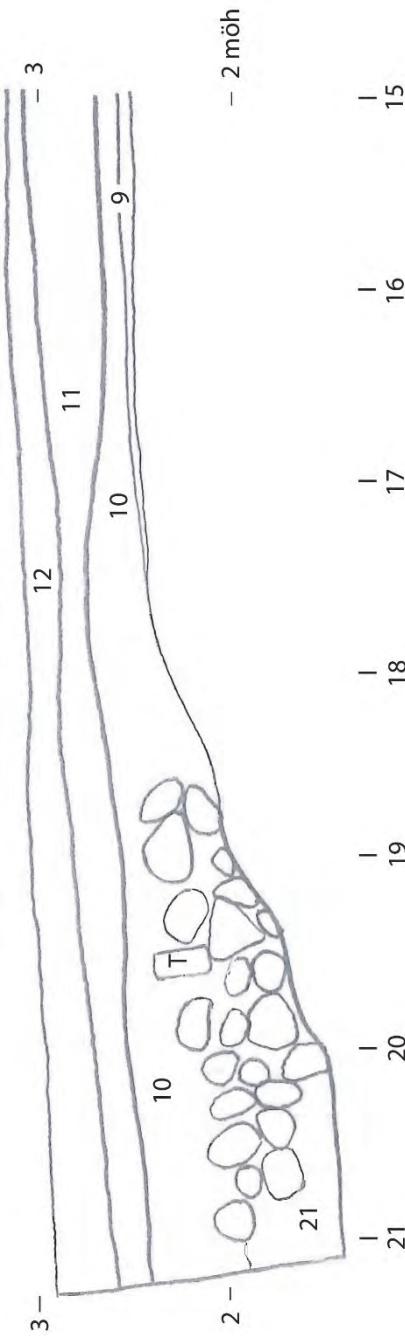

Sektion 2 sedd från söder. Uptill ses kulturlagren mellan 0–5 meter och nedtill ses yllstenar tillhörande ett hus. Vid 10–10,4 meter ses en sten som representerar husets östra vägg. Vid 10,2–11 meter ses yllstenar som representerar läget för östväggar i andra, yngre, hus. Husens västväggar har legat nästan mellan 2,5–5,5 meter, och tomgränsen har legat närmast om västväggarna. Skala 1:40. Ritning Jonas Ros.

Bilaga 2. Sektionsritning 1

Sektion 1 sedd från öster. Upp till ses kulturlagren mellan 0–8 meter och därunder ses lagren mellan 8–15 meter. I lager 10 framkom kräftipor och fynd från 1600–1900-tal. Lager 3 var ett transgressionslager som dateras till 1100-talet. Lager 6 dateras till 1200-talet. I lager 9 påträffades äldre rötgods som dateras till 1200–1300-tal. Lager 3 var ett transgressionslager som dateras till 1100-talet. Lager 6 dateras till 1200-talet. I lager 9 påträffades äldre rötgods som dateras till 1200–1300-tal. Skala 1:40. Ritning Jonas Ross.

Sektion 1 sedd från öster. Kulturlagren mellan 15–21 meter. Vid 18,5–21 meter ses stenar som antagligen påförlts i syfte att höja markenivå och skapa en dränerande och härdgörande yta.
Bland dessa stenar fanns en bit keramika som ger en datering till 1600–1700-tal. I lager 9 påträffades äldre rödgods som dateras till 1200–1300-tal. Skala 1:40. Ritning Jonas Ros.

Lagerbeskrivningar till sektion 1 och 2

1. Grå lera, undergrund.
 2. Brungrå lerbländad kulturljord.
 3. Brunt, mörkbrunt och grått lager. Inslag av organiskt material, kulturljord och lera.
 - Stämhäger, antagligen transgressionslager.
 4. Gråbrun kulturljord.
 5. Vit sand och kulturljord. Möjligtvis ett goth.
 6. Brungrå kulturljord med inslag av ben och bränd lera. Vid 4,8 meter kalkbruksbitar, jfr lager 13.
 7. Grå sandbländad kulturljord. Inslag av tegelstyck, 1–4 mm stora.
 8. Vitgrå sandbländad kulturljord.
 9. Gråbrun kulturljord med inslag av ben och tegelflyk. Inslag av förglasad slagg.
 10. Brungrå lerbländad kulturljord med stort inslag av tegel och ben. Fynd keramipsdelar.
 11. Grå lera uppgränd och påförd då huset byggdes på 1950-talet.
 12. Gråjord blandad med kulturljord med grusinslag. Inslag av tegel och djurben.
13. Brungrå lerbländad kulturljord med 17 stycken i sektionen synlig kalkbruksbitar. En kalkbruksbit var $0,18 \times 0,15$ m.
 14. Gråbrun lerbländad kulturljord med inslag av djurben.
 15. Brungrå kulturljord med inslag av ben och bränd lera.
 16. Grå lerbländad kulturljord. Goh?
 17. Gråbrun kulturljord med inslag an ben. Ansatt lager.
 18. Gråbrun kulturljord med inslag an tegel och djurben.
 19. Brungrå kulturljord med stort inslag an tegel. Liknar lager 10.
 20. Gråbrun kulturljord med större inslag av lera i jämförelse med lager 19.
 21. Omrörd kulturljord men inslag av lera, grus och jord. Päförrda massor.
 22. Beige sandbländad kulturljord.
 23. Brun, mörkbrunt och grått lager. Stort inslag av förmulnlat organiskt material. Liknar svimslaget, lager 3.
 24. Sandbländad lera.
 25. Brunt förmulnlat organiskt material.
 26. Sandbländad kulturljord med stort inslag av djurben.

Bilaga 3. Fyndtabel

Fyndnr	Sakord	Material	Egenskap	Vikt, gr	Anta	Fyndomstänighet
1	Hornspill	Älghorn		23	1	Sektion 1, lager 6
2	Träningsobjekt	Horn		13	1	Sektion 2, lager 14
3	Sägt ben	Metapodie/ko		57	1	Sektion 1, lager 6
4	Sägt ben	Metapodie/ko		48	1	Sektion 1, lösfund vid 5 meter
5	Keramik	Bränd lera	Äldre svartgods, AIV	21	1	Sektion 1, lager 18
6	Keramik	Bränd lera	Äldre rödgods. Sydskandinavisk eller Belgien/Holland. 1200–1300-tal.	7	1	Sektion 1, lager 9 vid 13,6 meter
7	Keramik	Bränd lera	Yngre rödgods. Fat med piplerdekor. 1600–1700-tal	9	1	Sektion 1, lager 10 vid 9,9 meter
8	Fajans	Bränd lera	Fat med blå dekor, 1900-tal	4	2	Sektion 1, lager 10 vid 11 meter
9	Yngre rödgods	Bränd ler	Gryta och fat med piplerdekor, hemrad dekor. 1700–1800-tal	32	2	Sektion 1, lager 10 vid 16–19 meter
10	Yngre rödgods	Bränd lera	Fat med piplerdekor, 1700–1800-tal	3	1	Sektion 1, lager 10 vid 2 meter
11	Kritippa	Bränd lera	Del av skaff. 1600–1700-tal	5	3	Sektion 1, lager 10 vid 4 och 8,5 meter
12	Kritippa	Bränd lera	Del av skaff, 1600–1700-tal	1	1	Sektion 1, lager 10 vid 20,25 m
13	Kritippa	Bränd lera	Del av skaff, 1600–1700-tal	2	1	Sektion 2, lager 20 vid 8,3 meter, bottens av lagret
14	Keramik	Bränd lera	Yngre svartgods, 1100–1300?	7	1	Sektion 2, lager 9
15	Keramik	Bränd lera	Yngre vrigods (?) 1600-tal och senare	1	1	Sektion 1, lager 10 vid 19,18 m
16	Keramik	Bränd lera	Yngre rödgods 1700–1800-tal	5	1	Sektion 2, lager 10
17	Keramik	Keramik	Äldre svartgods, AIV	23	1	Sektion 2, lager 14 vid 9,3 meter
18	Ugnsvägg	Bränd sintrad lera		174	3	Sektion 1, lager 6
19	Slagg	Slagg	Smidesslagg	134	2	Sektion 1, lager 6
20	Ugnsföring	Bränd lera	Ugnsföring	19	1	Sektion 2, lager 15
21	Slagg	Slagg		87	1	Sektion 2, lager 15
22	Kalk	Obränd kalksten		31	2	Sektion 2, lager 13
23	Fossil	Kalksten		56	1	Sektion 2, lager 13
24	Skiffer	Skiffer		90	1	Sektion 2, lager 13
25	Skiffer	Skiffer		73	1	Sektion 2, lager 6
26	Ben	Ben, däggdjur		9	1	Sektion 2, lager 14. Äldsta lagret
27	Ben	Ben, däggdjur		6	2	Sektion 2, lager 15.
28	Ben	Ben, däggdjur		9	1	Sektion 1, lager 3 vid 3 meter, svärmlagret